

Motion till riksdagen 2019/20:609

av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)

Ansvarsfull associationsrätt

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	2
Motivering	2
1 Ekonomiska föreningar, stiftelser och penningtvätt	3
2 Aktiebolags styrelseledamöter.....	3
3 Mångfaldsplaner	3
4 Aktiekapital och bolagsformer	4

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur lagstiftningen kan förändras så att föreningar och stiftelser inte används för penningtvätt eller för att bekosta terrorhandlingar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra statens utbetalningar av stöd till föreningar och stiftelser transparent och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna kring stöd bör ses över så att inga medel som betalas ut av staten kan användas för att bekosta terrorverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inga företag ska tvingas kvotera sina styrelser eller sina anställda och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att så långt det är möjligt ta bort den mångfaldsredovisning som påtvingas företag och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom EU arbeta för att mångfaldsredovisningar ska tas bort för alla företag och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram mallar för hur företag kan arbeta med avpersonifierade ansökningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska använda ett avpersonifierat anställningsförfarande och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i enlighet med motionen utreda ett optimalt krav för startkapital i aktiebolag med avseende på likvidation och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur ökande krav på aktiekapital över tid, med avseende på likvidation, ska fungera i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Företag och föreningar åtnjuter en relativt stor frihet att forma sin verksamhet efter egna önskemål och förutsättningar, och detta är i grund och botten rimligt. Men villkoren och ramarna för aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser kan ibland utnyttjas i illvilliga syften. Politiska intressen skapar också nya villkor för dessa, vilket ibland får oönskade effekter och även kan skapa risker.

Ett ramverk behövs i stället, som ger såväl föreningar som företag utrymme att utgöra de goda krafterna i samhället och som effektivt sätter stopp för de destruktiva krafter som tyvärr förekommer. Villkoren för aktiebolag ska kombinera nyföretagande och innovation, med ansvar för ekonomiska risker och delaktighet i samhällets utveckling.

1 Ekonomiska föreningar, stiftelser och penningtvätt

Rätten att bilda föreningar ska värnas och det är positivt med Sveriges mångåriga traditioner med ekonomiska föreningar där gemensamma intressen oftast är drivande i att skapa något bra. Tyvärr har det på senare tid visat sig att föreningar och stiftelser har utnyttjats för kriminella eller moraliskt förkastliga ändamål. Det kan handla om att tvätta pengar, bekosta terrorhandlingar eller tillskansa sig offentliga medel på felaktiga grunder.

Föreningar eller stiftelser som används för olaglig verksamhet ska ställas till svars och dömas för sina brott. Så sker dock sällan, eftersom ansvarsläget för de olagliga handlingarna ofta är svårt att utreda och bevisa. Därför behövs en utredning om hur lagstiftningen kan förändras så att föreningar och stiftelser inte ska kunna användas för olaglig verksamhet. Det finns exempel på hur föreningar med högst tveksam agenda har fått stöd av våra offentliga medel för föreningar, från både kommuner och staten. För att underlätta för granskande media bör också de utbetalningar av stöd till föreningar som staten eller det offentliga gör, redovisas på ett överskådligt och enkelt sätt. Det är viktigt att statens regelverk kring stöd till föreningar och stiftelser omöjliggör ett missbruk av de tilldelade medlen.

2 Aktiebolags styrelseledamöter

Tillsättande av aktiebolagsstyrelser har stor betydelse för vårt samhälle. De som styr och leder företagen i Sverige har direkt påverkan på den del av samhället som utgörs av det vi kallar för näringslivet. Företagens beslut har också påverkan på samhället, varför det har stor betydelse hur aktiebolagens styrelser tillsätts. Kompetens ska alltid vara vägledande vid rekrytering till bolagsstyrelser. I begreppet kompetens ingår bland annat Affärsmässig branschkompetens, Samhällsekonomisk kompetens och Kulturhistorisk förståelse. Företagens ägare, det vill säga aktieägarna, måste också ha möjlighet att själva väga in sina intressen vid tillsättandet av styrelsen för bolaget. Detta måste vara möjligt för ägarna utan onödiga påtvingade regler från staten. Företagets frihet att välja de styrande ska inte begränsas av onödig kvotering, oavsett om det handlar om könstillhörighet eller födelseland. Den kompetens som efterfrågas och värderas är en fråga för aktieägarna att ytterst hantera vid tillsättandet av styrelsen.

3 Mångfaldsplaner

Alla stora företag tvingas göra mångfaldsredovisningar där de kartlägger högst privata uppgifter om sina anställda och sina styrelseledamöter. Det handlar om att kartlägga människors kön, bakgrund och födelseland. I stället för detta bör de företag som vill ha rätt att bortse från att kartlägga sådana privata och ibland kränkande uppgifter om sina anställda kunna koncentrera sig på det som är viktigt för företaget. Det viktiga är att ha kompetenta arbetskamrater som kompletterar varandra på ett utvecklande sätt, oavsett kön, ursprung eller födelseland. Ett jämställt samhälle erhålls först när människor behandlas lika och där ovidkommande privata saker helt lämnas därhän, vid anställningar och rekryteringar. De krav på redovisningar av så kallad mångfald som tidigare har införts är därför kontraproduktivt för att uppnå fullständig jämställdhet. Önskvärt är i

stället att man i företag arbetar med avpersonifierade ansökningar där ovidkommande uppgifter sorterats bort för att uppnå en mer jämlik rekrytering.

Även de efterfrågade kvalifikationerna bör vara genomtänkta och utformade på ett sätt så att de inte uppenbart missgynnar människor på grund av ovidkommande privata förutsättningar. Avpersonifierade ansökningar är också ett mycket effektivt sätt att få bort risker för jäv och annan otillbörlig påverkan. För detta kan det vara bra om staten och andra offentliga arbetsgivare tar fram ett system för hur avpersonifierade ansökningar kan fungera.

Staten bör använda sig av avpersonifierade ansökningar vid alla sina anställningar. Då bolagsstyrelser tillsätts av ägarna och dessa har ett övergripande ansvar för att aktiebolaget ska fungera på bästa sätt ska inte aktieägarna tvingas tillsätta personer i sina styrelser på grund av ovidkommande personliga uppgifter. Därför är det negativt med all form av könskvotering och/eller kvotering av ursprung.

4 Aktiekapital och bolagsformer

Kravet på aktiekapital har tidigare sänkts och nya förslag på ytterligare sänkningar är föreslagna. Det är dock viktigt att begreppet aktiebolag inte blir alltför utvattnat genom att värdet på bolagen blir för lågt. Det bör finnas ett egenvärde i aktiebolag, samtidigt ska inte hindren vara för stora för att starta nya bolag. En alternativ lösning på denna avvägning är att å ena sidan kombinera en ny förenklad bolagsform och å andra sidan en optimerad nivå för när kontrollbalansräkning ska genomföras och när likvidation i aktiebolag ska träda in. I stället för sänkt krav på startkapital kan aktiebolag kompletteras med en enkel bolagsform som ska vara lämplig för uppstart och mikroföretagande utan en kapitalinsats. Med utgångspunkt för enskild näringsverksamhet ska det utredas hur en sådan bolagsform med minimala hinder för uppstart av företag skulle kunna se ut.

Med tanke på att en sänkning av startkapitalet för aktiebolag kan leda till likvidationsproblem, ska en ny utredning tillsättas som tar fasta på tre viktiga områden:

- För det första ska det utredas vad som utgör ett optimalt startkapital för aktiebolag ur likvidationshänseende.
- För det andra, antaget att aktiekapitalet bör höjas efter tid som en ökad buffertvall emot likvidation, bör utredningen undersöka vilken nivå för ett förhöjt aktiekapital efter en viss tid som skulle vara optimal.
- För det tredje bör utredningen även titta på rimlig tidsaspekt, sett till processen som vanligen förlöper i företags faser: affärsidé–investering–uppstart–tillväxt–mognad tills det förhöjda aktiekapitalkravet bör träda in.

Ett system med en nivå av startkapital och en högre nivå för aktiekapital och likvidation förekommer i många länder och kan tjäna som inspiration och vara utgångspunkt för en utredning.

Mikael Eskilander (SD)

Angelica Lundberg (SD)

Roger Hedlund (SD)

Linda Lindberg (SD)

Sara Gille (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Jennie Åfeldt (SD)